

Oglasi, pripisani itd. aji računaju se na temelju nog cje. ika ili po dogovoru.

ci za predbrojbu, oglašite itd. i se naputnicom ili položim pošti. štedionice u Beču administraciju lista u Pulu.

naručbe valja točno oziti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

list na vrijeme ne primi, a to javi odpravništvo u vremom pismu, za koji se plaća poštarina, ako se izna napiše „Reklamacija“.

ovnog računa br. 847249. telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvar, a nesloga sve pokvari“. Narodna poslovica.

govorni urednik i izdavaatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Crociera br. 1. II. kat.)

Četvrti vijek u službi naroda.

„Ako ćeš koga da poznaš, podaj mu vlast“. — Narodna poslovica.

Obćina Kastav nije samo najveća i važnija za nas Hrvate Istre, već je ona de veličine druga ili treća ladanjska čina u čitavoj Austriji.

Pučanstvo te občine broji po zadnjem pisu 18.000 duša prisutnih i 2000 duša sutnih, ukupno dakle 20.000 duša.

Ta občina sastoji se od same občine stav, te njoj pridruženih občina: Klana, gud, Lisac, Škalnica i Studena.

Površina obćinskog posjeda mjeri:

Obć. Kastav	— 7930 jutara
• Klana	— 4951
• Brgud	— 1850
• Lisac	— 899
• Škalnica	— 583
• Studena	— 2167

Ukupno 18.380 jutara.

Sav taj posjed sa ostalim inventarom edstavlja vrijednost preko jednog milijuna ana.

Na čelu te naše drevne i slavne obte nalazi se muž, kojemu su posvećeni i skromni redci. — Taj muž je naš on Kazimir Jelusić, koji će dne 29. o. proslaviti 25 godišnjicu svoga plodnosnoga nesebičnoga i požrtvovnoga djevanja kod svoje rodne občine.

Naš Mirko rodio se dne 23. marča 35. u gradu Kastvu, od poštene i cienne zanatlijske, obitelji. On je dakle ove dne navršio 50 godina. God. 1867. svr je domaću pučku školu s odlikom i o je prvi u svojem razredu.

Prerano umrli ravnatelj one škole, agopokojni Ernest Jelusić želio je, da bi lo nadareni Mirko pošao na hrvatsku mnaziju na Rieku, nu otac krojač sa sta mnogobrojnom obitelji, imajući stajeg sina Rajmunda, današnjeg velevedrednog ipnika u Berseču, na istoj gimnaziji, nije mogao podložiti tolikom trošku i tako upi Mirko k svomu stricu u Kastvu u govinu. Tuj je ostao četiri godine a kanije ga je uzeo otac k sebi, da mu vodi čune u dosta razgranenom krojačkom vslu. God. 1875. uzeli ga u vojničke k itnoj mornarici u Pulu, gdje je godine 378. kao podčastnik bio pridieljen u ranarsku pisarnu „Matrosen Corpus a“. te godine bio je premješten u pisarnu opuniteljnog zapovjedništva mornarice u rstu, gdje je i svoju službu častno dovršio.

U Trstu upoznao se on i sprijateljio tadašnjimi slavenskim rodoljubi i prvaci, ao s pokojnim Dolinarom, s pokojnim egerom, Hajdrichom itd., kojima je poagao kod lista „Edinost“ i s kojimi je udjelovao kod ustrojenja i otvorenja čionica, pjevačkih društava, narodnih sveanosti u Trstu, okolici i u susjednoj Goločkoj. Volili su ga i kod vojničtva i u arodnih krugovih, te su jedni i drugi elili, da bi i nadalje u službi ostao.

Nu njega je vukla živa želja za slogodom i za milom mu Kastavščinom.

Povrativši se kući, preuzeo je knjirovodstvo u trgovini svoga oca, koji je io medjutim svoj posao znatno proširio.

Već za rana obljubio je Mirko hrvatsku knjigu, koja mu je i danas najmilija zabhava, kad mu to dopuste silni poslovi. Kao mlad dečko čitao je rado zabavno-poučna djela hrvatska, na koja se je kasnije i sam naručivao stvorivši si tako vrlo krasnu i bogatu knjižnicu skupocenih riedkih djela. Za mlada je stao svom dušom podupirati narodnu knjigu i domaće listove, turajuć je marljivo gđjegod je mogao medju svoj narod. Riedki su predplatnici „Naše Sloge“, koji imadu kao on sve tečaje našega lista ukusno vezane. Kod njega ćeš naći počam ed „Danice ilirske“ sve skoro naše zabavno-poučne listove i knjige, premda je medju družtva i pojedince razdielio preko 1000 svakojakih knjiga.

Stupivši za rana u hrvatsku čitaonicu u Kastvu ostao joj je vjeran do danas kao član, odbornik ili predsjednik, te je bio često duša mnogobrojnim njezinim zabavam. Nu glavno svoje djelovanje razvio je g. Jelusić kod ureda občine Kastav. Zlosretno Cuderovo doba našlo je njega mladića puna oduševljenja i zanosa i pripravna na svaku žrtvu, da se spasi čast i ugled prve hrvatske tvrdjave u Istri. „Mato nas je bilo“, pisao je Mirko mnogo kasnije, pisacu ovih redaka „ali držali smo se junački“. Cuder je bio tamo poslan, kako je poznato, god. 1879. da uništi obćinu Kastav, ili da joj dade po njegovu „colpo di grazia“ (smrtni udarac), što bi nu bilo pošlo za rukom, da nije naišao na najžešći odpor tamošnje mlade inteligencije i narodnih muževa, koji su istu vjerno sledili i njezine savjete slušali.

U to doba se je htjelo preustrojiti obćinski ured, te bijaše po nalo u Cudera razpisan natječaj za mjesta tajnika, blagajnika i kanceliste. Za mjesto tajnika za molio je: „viećina narodna žrtva“, naš velezaslužni dr. Matko Laginja, da spasi obćinu od gotove propasti. Po savjetu prijatelja zamolio je K. Jelusić za mjesto blagajnika.

U sjednici obćinskoga zastupstva dne 15. decembra 1879. imalo je slediti imenovanje novih obćinskih činovnika. Ali je to Cuder sa nekoliko podrepnica osujetio i do imenovanja nije došlo. Iza toga bude obćinsko zastupstvo razpušteno i postavljeno upravno vieće sastojće od trojice Cuderovih pristasa, „triumvirat“ nazvanih.

U proljeću god. 1880. obavljani bijahu novi izbori zastupstva, u koje ne bijaše izabran nijedan od „triumvirata“. U sjednici 14. junija 1880. doslo je do imenovanja novih činovnika. Tajnikom izabraše Laginja, blagajnikom Jelusića a kancelistom Stefana.

Dne 29. septembra 1880. preuzeo je g. Jelusić ured obćinske blagajne. Kao blagajnik služio je do 6. decembra 1888. kadno ga je obć. zastupstvo jednoglasno imenovalo obćinskim tajnikom. Tom prigodom izdalo mu je obć. uprava svjedodžbu, u kojoj stoji medju ostalim, da je uživao kod obćinara velike kastavske občine kao obć. blagajnik veliko povjerenje, te da je radi liepog i mirnog susretanja s obćinari, radi točnosti i poštenja s rukovodjenjem obć. imetka sveobće obljubljen, a

najbolja svjedodžba da su mu dnevnici i knjige obć. blagajne od početka službovanja do knca, jer se iz njih zrcale račun i itd.

Nadošla je i god. 1885. a s njom i nesretno „tabelarsko doba“ kadno su izvanjski spletkari i domaći odpadnici zaslepilli dobar dio kastavskih obćinara paklenskom izmišljotinom, da se hoće obćinu i pokrajinu prodati Hrvatskoj, gdje da se plaća više svakojakih poreza i nameta nego li u istoj Italiji! Dosta je bilo tada truda i muke prije nego li je došao taj zavedeni narod k sebi. Na obćini radilo se danju i noću, a duša svemu bijaše K. Jelusić, što mu je zastupstvo kasnije više puta priznalo i nagradilo ga povećanjem plaće ili nagradom.

U to se prikazala potreba uredjenja obćinske štivre i uzurpa ili prisvojenja obć. posjeda od strane obćinara. Radi toga je zastupstvo god. 1890. razpisalo natječaj na mjesto obć. likvidatora i zemljomjera. U sjednici od dne 27. aprila 1891. bio je Jelusić imenovan obć. likvidatorom, premda nije za to mjesto ni molio. U dotičnom dekretu kaže obć. zastupstvo medju ostalim: „Ocienivši Vase hvaleriedne zasluge, koje ste si Vi tečajem 11 godišnjeg vrlo uspješnoga i požrtvovnoga rada kod občine Kastav a imenito kroz 8 godina u svojstvu izvrsnoga obć. blagajnika, a kroz skoro 3 godine nemalaksajut radom u svojstvu obć. tajnika, neumornim radom, otkretnošću, poštenjem, razborom, karakterom i političko-moralnim ponašanjem u svakom pogledu stekli i to koli pred svojimi poglavari, toli i pred celokupnim pučanstvom prostrane, velegledne naše občine Kastavske, promašio je obć. zastupstvo shodnim, da baš u interesu javnoga uspješnoga uredovanja, a i pogledom na prenavedeno pošje preko molbe za podieljenje mjesta privremenog likvidatora na dnevni red, te da Van, akoprem niste molbe za to mjesto predložili, napred upitno mjesto“.

Službu likvidatora obnašao je preko 4 godine, i 9 mjeseci, uredivši na podpuno zadovoljstvo svojih predpostavljenih vrlo zamršeno stanje obć. štivre. Likvidirao je u vrijednosti od preko 150.000 kruna tako, da su se obć. prihodi podvostručili.

Već prigodom obć. izbora god. 1888. htjelo se je birati Jelusića u zastupstvo s namjerom, da se ga pak izabere načelnikom, nu on se ne htjede zahvaliti na činovničkoj službi i tako ostade neizberiv. On pristu na izbor u zastupstvo jedva nakon smrti načelnika pok. Munića god. 1895. — God. 1896. obavljani su obćinski izbori sjajnom pođjedom hrvatske stranke nad četom zavedenih po zlosretnom odpadniku i italijanskom prodancu.

Stranka, koja je dne 4. febrara 1896. izabrala Jelusića načelnikom jednoglasno, dobila je kod izbora u zastupstvo u svata tri djela 1000 glasova, dočim ih dobiše odpadnici jedva 29!

Djelovanje neumornoga načelnika Jelusića osobito se zrcali u „Istještjnih o djelovanju obćinskog zastupstva“ od 4. febrara 1896. unapred, odakle uzesimo većinu ovih podataka

Ovdje valja jošte spomenuti, da je pobudom i brigom g. Jelusića poslala ob-

Izlazi svakog četvrtka e pedac.

Netiskani dopisi se ne vraćaju i epodpisani ne tiskaju a ncfrankirani no primaju. Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, oda. K 250 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plata i stizanje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koji u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u Tiskari J. Krmpotić i dr., (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

čina kastavska god. 1891. domaćeg vina i kamena na jubilarnu izložbu hrvatslovenskog gospodarskog družtva u Zagrebu, gdje je bilo kamenje odlikovano malom a vino velikom kolajnom i počastnom diplomom.

Najvećih zasluga stekao si je načelnik Jelusić oko gradnje i popravka cesta i puteva, te vodnjaka, zdenaca i sterna itd. u svojoj prostranoj obćini. Za gradnju cesta i putera potrošilo se je od godine 1896—1900 32.057 kruna, a od godine 1901—1904. kruna 37.836. U ovoj velikoj obćini neima županije, sela ni selca, u kojem nije ostavio uspomenu načelnik Jelusić u formi crkve, škole, ceste, šterne ili šta slična. Za cestogradnje, puteve, popravke itd. potrošilo se je u obćini Kastav i pridruženih njoj obćinah, posljednjih 10 godina preko 150.000 kruna. Za vodogradnje izdalo se u to doba preko 60.000 kruna. Za druge gradnje — kao za svećeničke stanove, javne urede, za gradnje i dogradnje škola, za gradnje sajmišta, gradnje i proširenja groblja itd. — potrošilo se preko 80.000 kruna.

Osim toga nastojanjem občine prikupilo se poštanski ured u Zametu, brojjavni i telefonski ured u Kastvu te poštanske sabirane u raznih županijah.

God. 1895. dugovala je občina skoro 48.000 kruna, i taj dug je danas posve izplaćen. Istotako izplaćen je dug pridruženih obćina za škole u iznosu od preko 15.000 K.

Obćina je ustanovila stipendije za podporu domaćih siromašnih djaka i diela u to ime sada 1400 kruna godišnjih.

Obćina daje tiskati godimice školska izvješća za sve škole u obćini, tiskaju se izvještaji obć. sjednica, diele se školske nagrade — preko 300 hrvatskih knjiga svake godine.

Do god. 1896. imala je občina za namet potrošarine 10.800 kruna godišnjih, a sada prima u tu svrhu godišnjih 17.200 kruna bez povećanja postotka. Da nije načelnik Jelusić prikoristio svojoj obćini ništa drugo, nego li ovo, bio bi učinio dosta, jer se je htjelo njegove žilavosti i uztrajnosti, da se svlada sve protimbe i sve zaprieke protivnika i prijatelja istih zastupnika — krečmara, kojih i aade uvijek 10—12.

Za njegove uprave zagajilo se je obć. šume novimi nasadi a i privatni posjedi sa štivrama, gdje je bio prije sam krš, tako, da je ugodno iznenadno svatko, koji se vraća u obćinu nakon više godina.

To je polivalno spomenuto i kotarski poglavar prigodom zadnjeg konstituiranja obć. zastupstva god. 1904. Ovo pošumljenje biti će od koristi mladjem narastaju, dočim ne ima sada občina koristi od svojih šuma — jer obćinari uživaju drva bačava ili izpod cene.

Hrvatskom jeziku pribavilo se u onoj obćini ugled i poštovanje od obćinara i pojedince. Samo jednom pokušalo je c. k. kotarsko poglavarstvo sreću njemačkim diposim, ali bi povraćen tuj i drugi ne stize više.

Uzprkos čisto hrvatskomu značaju obćine i uspor svakojakim protivslinam

od strane zemaljskih i cesarskih oblasti — pohvalili su predstavnici zemaljskog odbora i c. k. kotarske oblasti opetovanc obćinsku upravu u Kastvu. Tako je za zemaljski odbor u Poreču početkom ove godine pisao načelnictvu ove obćine, da je njezina uprava vrlo dobra i u svakom obćinskom pravilu i toćna — radi ćesa njoj izriće osobito priznanje. To je mnogo — to je previše od ta gospode, koja htjedose dati onoj obćini „colpo di grazia!“

Obćinsku upravu pohvalio je c. k. kotarski sud na Voloskom, pohvališe ju c. k. kot. poglavari Fabiani i Scarya kad su iz onoga kotara otišli, pohvalio ju opetovno sadašnji kotar. poglavari pl. Mamusi, koji je kazao ove godine novomu namjestniku za njegovog posjeta u Kastvu, da je obćina Kastav najbolje upravljana u kotaru, a mi dodajemo tomu, da je po svoj prilici najbolje upravljana obćina u ćitavoj Istri.

Glavna zasluga za to ide u prvom redu marljivog, poćrtvovnog i nesebićnog načelnika, koji je u svojem poslovanju do najmanje sitnice toćan i uredan.

Iz obćinskog ureda ne odlazi nijedan iole važniji spis, a da ga nije on sam prije popravio i pregledao. Njega nećes naći samo u obć. uredu daleko iza službenog sata, već on ćesto takodjer i kod kuće sastavlja, proućava i sastavlja obć. spise daleko posliće polnoći.

Njegova slava neće polamniti, niti će njegove zasluge biti manje ako spomenemo ovdje, da je bio njegovom desnom rukom od g. 1896. amo u svih važnijih i zamrenijih poslovih obćine državni i zemaljski zastupnik g. prof. Spinćić, koji obnaša ujedno i ćast obć. zastupnika.

Naćelnik Jelasić doživio je za 25 godišnjeg svog djelovanja kod obćine u obće, napose kao načelnik, više gorkih, nego li sladkih ćasova. Dva puta pokušali su narodni ćušmani, da podiele onu našu drvenu obćinu; bilo je u obćini smutnja i nemira, koje izazivahu plaćenici talijanske gospode — i sve se je to srećno umirilo i svladalo — ponajviše blagim, prijaznim i sućrećljivim postupanjem obće obljubljenog i ćtovanog načelnika.

Njegovo djelovanje ne ogranićuje se u ostalom jedino na obćinski ured, već ga dapaće vidimo ćesto kao predsjednika, odbornika, povjerenika ili predstavnika tolikih prosvjetnih, poućno-zabavnih, dobrotvornih, gospodarskih, polićkićkih itd. drućtva u rodnoj si obćini, u kotaru, u i izvan Istre. U svakom je pako poslu ili svojestvu radin i toćan — kao vojnik.

U svom privatnom životu imao je naš ćićni svećar tećkih briga i nevolja, smrti i dugotrajne bolesti u obiteljji, a i samoga njega bila je pred koju godinu spravila prekomjerna i prenapeta radnja do same mrtvaćke postelje.

Danas — hvala Providnosti — nalazimo ga ćila i zdrava u naporu mućkih sila. Sa zadovoljstvom, kao malo koji, moće on danas baciti svoj pogled na svoje 25 godišnje djelovanje kod mile mu rodne obćine. I kako nebi! Ta njegov trud, njegovu marljivost, njegove zasluge priznaju iste carske i zemaljske oblasti, nipošto iz naklonosti ili prijateljstva; priznaju je njegovi mnogobrojni prijatelji i ćtovatelji, a i priznaju je — što je najglavnije — svi vredni i poćteni obćinari drevne naše obćine Kastva i pridrućenih joj obćina; priznaju je i ćiene visokog Hrvati i Slovenci Istre — u ime kojih mu kličiće iz dubine srca:

Kazimire!

Na ćast, na slavu, na korist mile nam rodne obćine i naroda hrvatskoga poćivio Te Svevićnji sa velevrednom drugaricom do skrajnje granice ljudskoga života!

Pobratim.

Politićki pregled.

U Puli 27. septembra 1905.

Austro-Ugarska

Jućer otvoreno je nanovo carevinsko vieće.

U 11. sati otvara predjednik sjednicu. Priobćuje medju inim da su zastupnici

Malfati i Tambosi poloćili mandat a zatim dajiće riet ministru predsjedniku. Mnogi zastupnici a poñajviše soćijalisti okupiše se oko Gautscha te ga apostrofiraju raznim povicima. Kad je poćeo govoriti astupnik Schneider viće: »Doli Gautscha, a ostali soćijalisti i ćeski radikali poprćuju taj usklik.

Gautsch napokon moće da govori. Predstavlja novoimenovane upravitelje ministarstva trgovine i nastave. Izjavlja da je uvijek bio sklon promicati sućdućno nagodbu sa Ugarskom. Kako je naravno, austrićjska vlada zahtjeva da se i Ugarska strogo drži ove nagodbe. Naglašuje osobito da vlada nemoće mnenjati svoj stanoćništva u tom obćiru, ali je uvijek pripravna u ekonomićkim pitanjima i u pitanju odnoćaja s Ugarskom pristati na reviziju zakona od god. 1867. sa ogranićenim izloćenim od Krune i na naćin oznaćen od Krune.

Usljed pritiska talijanskog kluba i prićetnje sa obstrukcijom, sabor je prihvatilo predlog dra. Rizzi-a da se skine s dnevnog reda zakonska osnova za talijansku fakultetu u Roveretu. (Ćitaj dalje u dopisu iz Beća).

Iz Beća javljaju, da je poloćaj ministra izvanjskih posala grofa Goluchowskoga veoma uzdrman. Madjari naime zahtjevaju njegov odstup, jer smatraju glavno njega zapriekom za oćivotvorenje tećnja madjarskog naroda. Njega bi imao naslićediti poslanik austro-ugarski na berlinskom dvoru Szogyeny-Marić.

U susjednoj Kraljskoj dogodila se važna promjena kod vlade. Zemaljski predsjednik barun Hain odstupio je naime, te bićaje imenovan odsjećnim predsjednikom u ministarstvu unutarnjih posala u Beću. Za zemaljskog predsjednika imenovan je namjestnićki podpredsjednik i dvorski savjetnik pl. Schwarz u Trstu. Na njegovo mjesto dolazi iz Beća: gróf Schafgotsch, koji je neko vrijeme služio u Primorju.

Ovih dana bijahu pozvani u Beć predstavnici madjarskih oporbenih stranaka na audienciju kralju. Audiencija trajala je neobićno kratko, jer je kralj izjavio, da ne moće pristati na zahtjeve madjarskih oporbenih stranaka. Radi toga nastalo je u Madjarskoj veliko uzbućenje, te se tamo groće javna glasila oporbe Beću i samomu vladaru.

Glede sastanka hrvatskih oporbenih zastupnika na Rieci, ćitamo, da je zastupnik dr Ćingrija poslao na oporbene zastupnike banovine, Istre, itd. poziv za taj sastanak.

Na sastanak pozvani su samo narodni zastupnici, jer se radi o narodnim pitanjima, koja spadaju na parlamentarnu akciju.

Sastanak će biti u prostorijama hrvatske ćitaonice na Rieci, te će poćeti dne 2. listopada u 9 sati prije podne.

Srbija

Kralj Petar putuje sa prestonasljednikom i pratnjom po Srbiju. Dne 21. o. m. bila im je u Caćku priredjena sjajna bakljada, pri ćem je kralj izrekao govor, u kojem je naglasio, da će ustrajati na putu ustavne i parlamentarne vladavine, jer je to put slobode i jamstva za redoviti razvitak Srbije. Kroz dvie godine svoga vladanja on je ustanovio, da je provodjanje onih načela srbskom narodu doniolo zadovoljstvo, te više nitko ne želi povratka starih vremena.

Bugarska

Povodom predstojećeg posjeta kneza Ferdinanda u Parizu pozivlju, neke ruske novine franczku vladu neka ona od sada zauzme na Balkanu odlućnije stanoviće u prilog Rusije, te neka se prema svomu saveznomu odnoćaju oslobodi upliva Englezke, koja je prirodni neprijatelj obiju saveznih država.

Jedan ruski diplomat na svom putu iz Carigrada u Petrograd izjavio je, da je već Rusiji dosadila dosadašnja nedjelatnost vlasti za provedenje obćasnih reformata u turskih pokrajinah na Balkanu. Rusija će se odreći tomu sudjelovanju, ili da će

zajtjevati, da se imenuje evropska komisare, da sami provedu te reforme.

Rusija

Ruski zastupnik kod sklapanja rusko-japanskog mira Witte nalazi se na putovanju u domovinu. On je već bio u Parizu, odakle je pošao u Berlin, pak će u Petrograd, da izviesli ćara o svojem djelovanju.

Kako javljaju iz Varšave, saćitati će se u prvog polovici budućeg mjeseca u Moskvi kongres članova sviju zemstva. Na tom će se kongresu razpravljati o drćanju liberalaca prema državnoj dumi i unutrašnjog situaciji u zemlji. Iz kongresne Poljske poćiće na kongres nekoliko odlićnih polićtika, koji će nastojati, da utanaće s Rusima neki sporazum.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Plesna škola u Sokolu. Kao svake godine tako i ove poćimlje 1. oktobra u Sokolu plesna škola, koja će se obdržavati svake nedjelje i blagdana od 3¹/₂ do 7¹/₂ po podne.

Upozoruju se gospodjice da će ove godine dobivati ulaznice na ulazu.

Ulaznica za plesnu školu jest: za ćlanove 60 para a za nećlanove 1 K.

Javna draćba. Zemaljski odbor u Poreću razpisuje javnu draćbu za dne 30. o. m. za gradnju jednog diela bolnice u Puli.

Jednom krunom biljegovane ponudbe uz namiru, da se je poloćilo jamćevinu od 3500 kruna kod blagajne zem. bolnice u Puli, valja poslati zapećaćene ravnateljstvu ove bolnice do utanaćenog roka.

Ponudbe će se otvoriti dne 30. o. m. o podne.

Nacerte i troćkovnik su na uvid u službenih sati kod ravnateljstva bolnice, gdje se moće dobiti i uzorke za ponude.

Nova satnica za radnike u c. k. arsenalu u Puli. Naredhom c. i k. admirala stupiti će u ovdasnjem arsenalu dne 1. oktobra u vrijednost slićeća nova satnica za radnike: U mjesecu januaru zapoćeti će radnja u 7 sati u jutro i trajati će do podne, pak od 1 sata do 4 po podne.

Mjeseca febrara zapoćeti će u 7¹/₂ i trajati će do podne, pak od 1 do 4¹/₂ po podne. Mjeseca marća, aprila, maja, junja, julija, agusta, septembra i oktobra od 7 do podne i od 1 do 5 po podne. Mjeseca novembra od 7¹/₂ do podne, pak od 1 do 4¹/₂ po podne. Mjeseca decembra od 8 do podne, pak od 1 do 4 po podne.

Nazovi-soćijalisti zahtjevaju talijansku gimnaziju u Puli. Naši nazovi-soćijalisti lome svoja tupa koplja u svojem glasilu „Terra d'Istria“ za ustrojjenje talijanske gimnazije u Puli, proti ćemu ne bismo mi ništa imali, kad bi oni onakvim odućevljenjem zahtjevali pućke škole za Hrvate i Slovence u Istri u obće, napose pako za Hrvate u Puli. Takvih škola treba naš narod velik broj u Istri i u samoj Puli, ali nazovi-soćijalisti i nazovi medjunarodnjaci toga ne uvidjaju, ili bolje rekuć neće da uvide. Znadu oni kao što i mi da trebamo svuda u Istri škola kao gladan kruha i oćezao sunca, ali toga oni neće li nesmiju za nas ni pitati ni zahtjevati, jer bi se zamjerili svojim saveznikom ili gospodarom t. j. laćliberalnoj istarsko-talijanskoj kamori.

Štrajk radnika zaposlenih kod uređenja rijeke Raše traje još uvijek uzprkos nagovorom od strane poduzetnika, da radnici odustanu od svojih zahtjeva. Pošto uvidjaju i sami radnici, da se ovako štrajk neće svršiti, zamoliše polićku oblast u Pazinu za posredovanje izmedju njih i poduzetnika.

Lošinjski kotar:

Ćsvrt na vijanje trobojnice. Kad se ono izviesli trobojnica u Cresu, naš je magnificus bio posve izgubio ravnoteće, te premda se je o stvarci naše strane pisalo o tome ni spemena bilo nije, pa evo zar, da i p tomu rećemo koju.

Ćim je naš načelnik ćuo, da smo izviesli trobojnicu odmah je oćadlao općinakoć strazara s nalogom, da se s mjestata skine, nu jer s tim nalogom nije uspio, pozva k sebi predsjednika drućtva „Svojećljub“, koje bićese jeste „in herbis“, dosjedno dakle i predjednik.

Pravila polićtkog drućtva „Svojećljub“, bila su doista podastrijela oblastima na poćvrdu i doćićna oblast izdala je dozvolu, da se drućtvo na temelju prijavljenih pravila ustroji, ali je drućtvo do toga dana bilo jošće neustrojeno.

Gospodin načelnik toga valjda nije znao, nego si je mislio, da u Cresu ne smije biti drugih drućtava osim onih, za koje on znae i to s razloga jednostavno tog, što on nema pravila drućtva. Nije ni pomislio, da su pravila mogla biti poćvrćena od oblasti izravno predlagatelju, mimoišavši općinski ured. Ta ga je ćinjenica tako zavela, da je on u svom postupku poćinio krupnih pogrićsaka, premda bi bolje bio ućinio, da se ni maknuo nije; o ćemu je valjda i sam uvjeren.

Svu je kako rekomo pažnju svratio na „Svojećljuba“, ćedo, koje se jošće ni rodilo bilo nije. Predjednicu toga drućtva izdavao je bio naloge, a jer drućtvo jošće nije postojalo, sve uzalud. Šeta samo, da nije „Svojećljuba“ oglobio, kako se je prijetilo. Globu, koju mu je eventualno neposluh morao oćrediti, temeljiv je namtom, što „Svojećljub“ nije bio ovlaćten od kompetentne oblasti vijati svoj barjak (vessillo), navlastito pak ne hrvatsku trobojnicu, te jer je on jedini odgovoran za javni mir.

Ovdje se malo moramo da zaustavimo i razjasnimo njeke pomućene pojmove.

Prvo što treba primjetiti jeste, da je „Svojećljub“ polićtko drućtvo, a jer je polićtko drućtvo ne smije imati svog barkaja, i to po §. 34. drućtvenog zakona, koji glasi: Polićećkim drućtvima zabranjeno nošenje znakova.

Drugo ne treba u drućtvenim pravilima navesti boje drućtvene zastave, i to glasom rasućebe vrhovnog sudića od dne 14. januara 1895. Br. 354 ex 1905.

Gospodin je načelnik prema tome postupao nekorektno i ne pravnićki izdajuci naloge jednome polićećkome drućtvu, jer je morao znati, da ta ne smiju imati svoje zastave, te je isto tako neumjesna njegova motivacija „considerato che questa Societa non e stata autorizzata dalla competente Autorita politica di battere un proprio vessillo“, s razloga, što ga jur više puta navedosmo.

Da se moćda nebi izbjeglo ovome prigovoru, svu krivnju svalivši na naše neznanje, po prilici na ovaj naćin: oni koji podigoše zastavu po svoj prilici nijesu znali za spomenuti paragraf drućtvenog zakona, pa je lako, da se usudiše i na takovom drućtvu izviesiti zastavu. Dosta je dosele spomenuto, te svaki uvidjavni ćitaoc, uvjeren je u protivnom.

Dedukcije:

Dakle, kako se vidi iz svega, onaj koji je izdavao one naloge drćao je, da polićećka drućtva mogu imati vlastite barkaja, a to se kosi sa zakonom. — U protivnom pak slućaju mislio je svojim ćinom preporučiti oblastima drućtvo „u povojima“, pokazavši im kako „zakonito“ upravljaju.

Slijedi, da mi nijesmo u neznanju izviesili našu zastavu, nego smo svijeatni bili svog ćina; slijedi da mi uz sav naš ćin isto za to oćtajemo vjerniji kruni od onih, koji vele da će prije deset godina na javnom stijegu vijati se „il tricolore italiano“

Voloski kotar:

K izborom u Volosko-Opatija.

Poznato je kako je tećko našim ljudem u obćinah gdje vladaće: Talijani da saznaju lko ima pravo izbora a ko ne. Obrćaju se na sve strane, i na obćinsku oblast i na c. k. oblasti, al uzalud. Obćinska nećda, a c. k. vele da to nije njihov posaq. Tako

da smo iz-
slao općin-
s mjesta
nije uspio,
Svoje-
bis", dos-
vojeljub",
stima na
e dozvolu,
enih praga-
dana
ldja nije
resu ne
onih, za
ostavno
Nije
biti po-
agateljju,
je čije-
kom po-
premda
uo nije;
svratio
ste ni
a dru-
stvo
samo,
se je
ne za-
je na-
er od
parjak
tro-
an za
vimo
ve.
da je
r je
bar-
ona,
jeno
avi-
i to
dne
po-
jući
er
oje
ova
etá
nte
rio
ata
me
ni
su
og
na
la
ni
aj
a
n
i
i
s
i
a

dogadja našim ljudem, koji su u po-
jini domaći. Za Njemce kao da valjaju
ugi zakoni. Još prije nego su listine u
bloskom izložene bile, imali su Njemci
epis svih poreznika u občini Volosko-
patijskoj. Mogli su jih dobiti samo od
k. poreznoga ureda odnosno od c. k.
karskoga glavarstva. (Je li istina gosp.
k. kotarski poglavaru pl. Manussi?).
neimamo ništa proli tomu da izbornici
svaki pojedini, budu na čistu sa listi-
mi, a da im pri tom oblasti budu na ruku.
će, mi bi htjeli, da svaka občina tiska
inače pomozu izkaz poreznika i iz-
rnika. Ko plaća, taj ima i pravo izabi-
ti, odnosno biti unešen u izborne listine,
znati za to. Dok ne bude svaka občina
pravo naslojala da bude omogućeno svim
veznikom — izbornikom da biraju i
u unešeni u listine, dotle ćemo se
dovoljiti, da c. k. porezni uredi, dotično
k. kotarska glavarstva, daju strankam
epise poreznika — izbornika. Što mogu
biti od par godina privandrani Njemci —
dovi dr. Chon, dr. Kurz i drugi, to bi
orali dobiti u domaći koji već stotine
dina svojim znojem ovu zemlju nata-
ju. Dobili su to Njemci-Zidovi na
bloskom, gdje občina ne čini nikomu
zakvih zaprieka za uvid i prepis listina.
kamo li nebi to imali dobiti domaći u
občini, u kojoj se od občinske oblasti
može ništa dobiti. C. k. namjesticar knez
ohenlohe imao bi shodna poduzeti za
e občine ciele pokrajine; a c. k. kotar-
ki poglavar pl. Manussi imao bi ga na
upozoriti. Inače će se pravom reći, da
malu priseljeni Njemci-Zidovi uživaju
u izbornih stvarih i u ovoj pokrajini
velašće pred Hrvati-Kršćani, od starine
seljenimi. Inače će se moći reći i ovom
odom, da u Austriji ne vlada zakon
go samovolja u prilog stanovite rasa.
Novo vino u Kastvu.

Odlukom c. k. kotarskog poglavarstva
Voloskom od 16. o. mj. br. 182/x. san-
branjena je do 15. listopada prodaja
ovog vina na malo u području občine
astav. Upozoruju se trgovci vina, koji
laze sa zapadne Istre nedjeljom na
am u Kastav. Proti prekršiteljima po-
pupati će se kaznenim putem.

Pazinski kotar:
Ivatevredni početak. Iz Berma,
očina Pazin, pišu nam, da je tamošnji
arjljivi i rodoljubni učitelj g. Fran Bar-
alić odlučio u nedjelju započeti sa po-
skom u čitanju i pisanju analfabeta po-
oru poznatoga hrvatskoga učitelja gosp.
nderlića. Već se je do sada onomu vrie-
nomu učitelju priglasilo 15 odraslih mla-
ća i muževa, koji su željni nauke, a mi
no stalni, da će se i drugih priglasiti
u će vidjeti prvi uspjeh.

Dočim hvalimo ovim javno taj rodo-
ubni korak g. Barbalice, očekujemo i
damo se od njegovih vrijednih drugova
oru Istre i kvarnerskih otoka, da će ga
tom plemenitom radu poživno slijediti.
Glavna skupština Djačkog pripo-
oćnog društva u Pazinu.
Djačko pripomoćno društvo u Pazinu
državati će dne 5. 10. 1925. u 4
ta po dne u prostorijama »Hrvatske
taonice« u Pazinu radoviti glavnu skup-
štinu, na koju se pozivlje gg. članove i
tjatelje.
Dnevni red biti će: 1. izvješće o dje-
vanju odbora; 2. izvješće blagajnika;
izbor novog odbora; 4. eventualni
redlozi.

Porečki kotar:
Nova družbina škola. Kako druge
lijanske občine u Istri, tako se niti vira-
anska nije brinula, da za hrvatsko pu-
anstvo ustrojiti pučke škole. Napokon je
ružba sv. Cirila i Metoda uuliala vjapj
ndješnjih občinara, te odlučila bar dje-
mlično doskočiti njihovim potrebam omo-
vanjem škole u selu Fabci porezne občine
F. Ivan od Šterne. Vodstvo gradnje po-
etila je »vriednomu« Šimi Defaru, koji

se častnomu nalogu dušom i tielom oda-
zvao, te je početkom ovog mjeseca zgrada
bila gotova i pripravna za svoju svrhu.
Prevaliv sretno nekoje zaprieka postavljene
od občinskog glavarstva, obavilo se svet-
čano otvorenje škole dne 16. tek. mj. U
9. sati jutrom sabrao se ondješnji puk
pred župnu crkvu. A stiglo je i drugih
rodoljuba iz Sv. Vitala, Tinjana, Sv. Petra
u Sumi, Berma i Pazina. Pošto je do-
maći župnik bio zapriechen obavio je službu
božju uz saziv Sv. Duha i pjevanu misu
veleč. g. Josip Lilek, dvoren od veleč.
župnika iz Tinjana i Sv. Petra u Sumi.
Nakon toga krenulo je pučanstvo pro-
esijom iz crkve do škole. Duga je to bila
povorka, a na čelu njoj preko stotine
djece u svetčanom ruhu, zdrave, skladne,
vesele — svičan uzitak. Djeca se u školi
poredala u klupe, a odrasli zapremili ostale
prostore, predsohlje i predvratiste — sve
glava do glave. Veleč. g. Lilek blagoslovio
je kuću, a za tim je g. dr. D. Trinajstić
shodnim govorom u ime družbe proglasio
otvorenom i ustanovljenom školu. U ime
onog pučanstva odgovorio je družbin
učitelj g. A. Iskra, zahvaljujuć se Družbi
i njezinim prinosnikom za učinjeno do-
bročinstvo. Prisutni su sa oduševljenimi
uzklci prihvatili oba govora, te se nakon
toga vesela srca malo po malo razišli
svojim kućama. Izvanjski gostovi pak sa
nekoliko domaćih rodoljuba sastali se kod
zajedničkog stola upriličenog u učiteljevom
stanovanju. Uz veselu pjesmu redale se tu
zdravice za zdravicom. Svidjala nam se
osobito ona barba Sima Ivetića iz Tinjana
o maehi i majci, te Družbinoj i Leginoj
školi. Gostove je još pozvala i podvorila
akusnom kapljom vina rodoljubna obitelj
Starčić, te su isti tom prilikom divili se
krasnim i ploda punim njezinim vinogradom.
Kod gostbe sakupilo se medju prisutnimi
K 70 za Družbu.

Školske prostorije u novoj zgradi jesu
prostrane, zračne i svjetle, te odgovaraju
podpuno propisom. Upisalo se u školu
jurve 140 djece, i to samo one od 6—12
godina. Mnogo je roditelja izrazilo želju,
da bi se podučavalo i one do 14 godina.
Na puškomet od Družbine diže se
Legina škola sa posvetom na uspomenu
»Clelie Conighi«. Tu je Lega uložila dio
od onih K 54.000 darovanih joj za lov-
ljenje neđuže hrvatske djece. Na čast
Svetoivančanom prihodbujemo, da se do
sada našlo malo roditelja, koja bi bila
prodala svoju djecu. Upisalo se najme u
tu školu samo 29 djece, i to skoro svi
iz najbližeg sela Radovani. Žalostna njim
majka!

Franina i Jurina.
Fr. Ča d'ocemo se počet stari vadit stat
i pisat?
Jur. Kada nismo bili vredni mladi.
Fr. Ter nismo mi brižni krivi, lego tali-
janska gospoda, ka nam ne daju
školi.
Jur. A su su, palica jih ubila, pak još
nam se rugaju, da smo nemat i za-
pućeni.
Fr. Aj će i njim prid črni petak!
Fr. Ča misliš Jurino, ča te dobit oni na-
zovi naš popi, ki napovedaju va
crekve i preporučaju »Legine« škole?
Jur. Dobit te ono, ča meritaju — medalju
od poplata.
Fr. Ma ča ih ne more stati, bil?
Jur. Ha, ča čes, ovca se srami, čim se
koza dići.

Razne primorske vesti.

Premještanja. Profesor na nautičkom
odjelu trgovačke nautičke akademije gosp.
Ambroz Haračić, premješten je na nau-
tičku školu u rodnom i x mjesju Malom
Lošinj; profesor na nautičkoj školi u M.
Lošinj gosp. Dino pl. Rosignoli ide na
mjesto prvoga u Trst.

Školske stvari. Zemaljski odbor u
Poreču uzeo je do znanja zaključke c. k.
zemaljskog školskog odbora za Istru: o
proširenju jednorazredne pučke škole u
Plominu na dvorazrednicu; dvorazrednu
pučku školu u Rotu na trorazrednicu;
na dalje o umirovljenju učiteljice A. Smo-
quina ženske pučke škole u Poreču i umi-
rovljenju učiteljice ženske pučke škole u
Pazinu Josipe Rosinae.

**Naputici proti širenju tifa po na-
šim selima.**
Zle glase čujemo o težkim bolestima
u nekojim našim selima. Čini se, da je to
ponajviše tif i gripa. To su opasne
bolesti, koje ne samo da se teško liječe,
nego se još teže prepriječte, da se dalje
ne šire.

Nemojte misliti, da je to samo kakva
groznica ili febra ili riškalad (kako vi to
zovete) nego razumite; to su pogibeljne
bolesti, koje se veoma lako prenašaju
od jednoga na drugoga. Tada vam se
sve crijeva upale, te načine se u njima
rane.

Popitali smo one, koji to razumiju i
znadu, je li bi već vi sami mogli pokri-
biti, da se tomu zlu barem donekle stane
na put, u onim krajevima, gdje se je već
bolest pojavila. Čujte njihov savjet.

Znamo sasvim sigurno, da te bolesti
prouzročuju i šire neke otrovne gljivice
(klice) koje se nalaze u svim otpadcima
i izmetcima bolesnih. Otduda mogu se
ove zarazne klice tih bolesti prenašati
od bolesnika na zdravoga na razne načine.
Osobito pak se to dogadja rukom boles-
nika i njegovog dvoritelja, njegovim ru-
bujem, posteljnom, odijelom, a ponajviše
možda muhama, koje sve to obilaze i
onda posjedaju na jelo i otruju ga.

Radi toga čuvajte zdravlje po slijedećim
naputcima:

1. Ne pijte drugu nego samo k u h a n u i
onda ohladjenu vodu, jer samo u zavreloj
vodi su uništene sve otrovne gljivice. I
najčista voda naših krajeva, pa bila po-
mješana vinom, octom ili limunom može
vam sada škoditi. Istina da kuhana voda
nije baš najukusnija; ali radje takvu piti
nego se okužiti. A oboliti može svaki,
koji samo kapljicu vaše friške vode užije.
Tko nije još dosad obolio, neka ne misli
da će se otužiti zla i nadalje.

Istotako je prismo mlijeko opasno.
2. Čuvajte želudac da se kojim voćem
ne pokvari, jer onda mnogo lakše oboli
crijevo.

3. Svako jelo i piće čuvajte doma i u
drućanu što bolje možete pred muhama,
jer opetujemo, da one najviše šire ove
bolesti, kad svuda posjedaju, tako na
otrovne odpadke bolesnika, i zatim na
jelo.

4. Čuli ste da ima svaki bolesnik bezbroj-
nu množinu zaraznih klica svoje bolesti
u svim svojim otpadcima, došli ti kroz
usta (sline i izbacano) ili došli iz njega
ozdola (smrad i voda). Zato treba odmah
sve odpadke bolesnika razkužiti. *Mokete
li vi sami razkužiti?* Da i to dosta lako!
Pripravite si i kilo živoga vapna i polijte
ga po prilici sa 1/2 litre vode u kakvoj
posudi dok se razpane u prašinu, a onda
doližite još 4 litre vode. Ovom vapnenom
juhom, koju držite u ovevoj posudi, po-
lijte odmah svaki otpadak bolesnika (blato,
vodu, pljukotine) i svaki put sa tolikom
množinom po prilici, koliko je tih odpa-
daka. Zatim zakopajte te odpadke u zemlju,
da ne dođu muhe do njih i daleko od
svake vode.

Dakle nijedna kuća u okuženom selu
neka ne bude barem bez živog vapna!

5. Rublje, posteljnu i odijelo bolesnika,
kao sve što dodje sa bolesnikom u do-
tičaj sahranite pred muhami i čeljadi i
dajte to posebice oprati u jakoj lukšiji.

6. Svaki koji ima posla sa bolesnikom
neka si pere često ruke i to svaki put
veoma dobro sa sapunom, osobito prije
nego što jede. I bolesniku neka se što
bolje može pere ruke sa sapunom.

7. Neka ne ide k bolesniku nitko drugi
nego onaj koji ga dvori; a njegovaj ga
po mogućnosti uvijek ista osoba, koja se
mora što čistije držati.

Svega, što je služilo bolesniku, dotičite
se što manje r. o. z. ete. Osobito neka nitko
ne spava s bolesnikom u istoj postelji,
a nitko sa samo malo obolelim.

8. Nek se opere posudje bolesnika u
toploj vodi, u kojoj se je prije rastopilo
dosta sode. Što je ostalo njegovoga jela,
zakopajte.

9. Poslušajte točno sve one odredbe,
koje naredi ljehnik i oblasti, osobito glede
razkuženja umriih, škole i t. d.

Preporučamo našem puku da se drži
ovih liepih naputaka, a gg. učitelje i ve-
leč. svećenike molimo, da upozore naše
ljudu na korist ovih naputaka te ih o
njima shodno podučte i upute.

Iz zastupničke kuće. Beč, 26. 9. 1905.
Danas bila je toli očekivana sjednica
zastupničke kuće. Sjednica počela točnije
nego li obično. Zastupnika je prisutna
velika većina, sve predsjedništvo, i svi
ministri odnosno upravitelji. Objje galerije
pune puncaete.

Predsjednik otvara sjednicu, žali smrt
dra. Bareuthera, javlja da su se odrekli
mandata Talijani Malfatti i Tambosi, da
su ministri Hartel i Call ostupili a nji-
hova mjesta zauzeli Bienenrth i Auersperg
kao upravitelji, te daje rječ ministru-pred-
sjedniku, Gautschu.

Čim se je njegovu ime čulo stali su
vikati njemački socijalni demokrati. Čulo
se je medju ostalima: Što vam je ka-
marila platila! Van s Gautschem! Dolje
s Gautschem! Kad je ipak malo utišalo
i Gautsch govorio, onda su se oglasili
narodno-socijalni Česi. Pressel dovikuje
njemačkim soc. demokratom: to je sve
premallo! Gautsch spada izvan parlamenta.
Ipak je mogao govoriti, dok se buka
nije ponovila, kad je govorio o sveobćem
izbornom pravu.

Evo toga Gautscheva govora.

Smatrao je nuždnom sazvatii parlamenat
makar i za kratko vrieme.

Obzirom na Ugarsku vlada je priprav-
na obdržavati obveze što su jih prvanje
vlade, austrijska i ugarska, bile utanatile.
Dakako da zahtjeva austrijska vlada, da
i ugarska drži obveze.

Vlada je pripravna da revidira nagodu
od godine 1867. pod uvjeti kako jih je
nedavno kruna oznatila.

Trgovački ugovori iztiču 1. marta 1906.
Ako se nebi austr. vlada sporazumila s
Ugarskom, odnosno ako se tamo nebi
ništa učinilo, onda će se austrijska vlada
sajma pobriauti za ovu polovicu monar-
hije.

Trgovački ugovori se u dogovorih sa
predstavnicu dotičnih vlasti pripravljaju.
Gautsch, veli sam, nije se zamješao onako
u pitanje sveobćega izbornoga prava,
kako mu se je to predbacilo.

Da je za proširenje prava glasa, i misli
da je se nesmic nagliti sa sveobćim pravom
glasa.

Promjena dvojice ministara neznači pro-
mjenu vladavine.

Prema strankam, svim, je vlada kako
je i bila.

Vlada misli podneti jezikovni zakon.
Došlo mu je prituzba radi jezika u praksi.
On će, u koliko već nije, sve dati izpitati,
i ravnati se po postojećem zakonu.

Pripravila podržavanje nekijh željez-
nica. Ministar financija podnesti će i ob-
razložiti proračun za 1906.

Carevinsko vieće će sada kratko zasje-
dati. Dati će mjesta pokrajinskim saho-
rom. U zadnjoj trećini novembra sastati
će se opet, pak zasjedati do konca juna
ili početka jula neprekidno.

U julu će slediti raspust carevinskoga
vieća. U drugoj polovici septembra ili
prvoj oktobra biti će novi izbori.

To sve dakako u predmjevi da će par-
lamenat dati državi što njoj treba; najme
da njoj glasuje bar provizornu proračune,
da odobri trgovačke ugovore, da dozvoli
sredstva za skupne poslove monarhije.
Ako nebi ni to htjeo, onda bi se vlada
prizvala na pučanstvo, razpustila parlament
i raspisala nove izbore, prije dobe
više označene.

Odmah poslie svršena govora bio je
prihvaćen predlog na otvorenje razprave
vrh toga govora, izjave; i razprava je
počela, pošto je ministar financija obra-
zložio proračun.

Zak. osnovna o ustanovljenju pravne
fakultete u Roveretu, prva na dnevnom
redu današnje sjednice, sknutina je s dnev-
noga reda, na predlog samih Talijana.

Držeć se načela »Trst ili ništa«, oni su
to učinili, da pak raspravljaju i dalje pri-
vatno nebi li došli zbilja Trst.

Otvoreno mjesto čuvara.
U kazaniji u Vopru raspisano je mjesto
čuvara. Molbe imaju se poslati na državno
odvjetništvo u Trst do 31 oktobra 1905.
Za našu družbu u Amerlciu. Iz Al-
legany, Pa. od 1. t. m. nam pišu: Dne
28. augusta slavio je svoj imendan naš

vrlj prijatelj i Hrvat, kako se ono reče dušom i tielom, g. August Marić, predsjednik hrvatskog pjevačkog društva „Sloge“.

Da je g. Marić u obće stovani i obljubljeni u Allegheny o tome nema ni govora. Svjedoče ne samo braća Slogaši, koji su ispjeli mnogo lepu hrvatsku pjesmu njemu u čast, nego i prisutnost mnogih odličnih Marićevih prijatelja. Bilo je zdravica na pretek, ali najljepše nam se dopalo, što su se kod ovakove zgodne prisutnosti svete domovinske dužnosti te međusobno sabrali svotice od 15 dolara što iznosi 75 K a. vr. i ovu svotu predali prisutnom g. G. A. Skrivaniću, da pošalje u stari kraj na družbu sv. Cirila i Metoda u Istru.

Kada bi se kod ovakvih svečanosti i zabavnih zgoda sjelila braća Hrvati diljem Amerike družbe sv. Cirila i Metoda, mnogo bi mnogo bi učinili Hrvatima u Americi za onu našu sirotu Istru, koju hoće silom naši protivnici da ugrabe našoj mater zemlji Hrvatskoj. Deder braćo, slijedite ovaj lepi primjer, odužite čemo se bar donekle onaj svetog hrvatskoj grudi.

Gosp. Mariću od srca želimo, da on, njegova vriedna obitelj i prisutni dočekaju slaviti sto takovih imendana! Živio svetčar! Novac je primila uprava „Nase Sloge“.

† Vjenceslav Novak. Dne 20. o. m. nakon dugog i težkog bolovanja umro je u Zagrebu jedan od naših prvih romanopisaca, prof. Vjenceslav Novak. Hrvatska knjiga gubi u njem svoga odličnoga zastupnika, a naš narod žarkog i naprednog rodoljuba.

Umro je od susice — bio je do zadnjega časa energičan te je i umro na stoleu, dok nikoga nije uz njega bilo. Mir njegovom prahu!

Razni prinosi:

Za Družbu sv. Cirila i Metoda priposlase preko naše uprave:

Gosp. Pelar Ostrogović obć. tajnik u Baški silje K 21-04 sakupljene prigodom izleta Senjana u Bašku.

Gosp. A. Skrivanić u Allegheni, Pa. poslao je K 75 sakupljenih medju prijateljima prigodom imendana gosp. Augusta Marića.

Kupno danas . . . . . K 96 04
Na račun ove g. izkazanih . . . 1265-44

Sveukupno K 1361-48

Listnica uredništva i uprave.

Sl. obćinskim upravam, narodnim druztvama, prijateljima i znancem, koji se ga sjelise povodom njegovog imendana, zahvaljuje se najsrdačnije: glavni suradnik „N. Sloge“.

Gosp. A. B. u L. Glede Vaše ceste dobili čete još ovog čedna odgovor, jer bijaše do sada izviestitelj na namjestničtvu odsutan. Živili!

Br. 223.

Razpis natjecaja.

Dozvolom c. k. Namjestništva u Trstu od 2. t. mj. br. 22.836/x javlja se ovim, da je razpis natjecaj za stipendije zaklade blage uspomena pokojnoga Antona Sučića odvjetnika u Zagrebu.

Prema točki VI. zakladnoga lista imaju pravo na stipendije mladići, koji proiždu od braće Ivana i Jakova Sučić i to bez razlike, da li poliču po mužkoj ili ženskoj lozi. — Od više natjecatelja dolaze:

1. mladići, kojima roditelji stanuju u obsegu obćine Dobrinj;
2. nebi li bilo ovih, tada oni mladići, kojima roditelji stanuju izvan obć. Dobrinj;
3. prednost imaju oni mladići medju prvima i drugima, koji se nalaze na kojoj srednjoj ili visokoj školi;
4. a od više takovih, koji je dovršenju nauke najbliži i medju jednakimi odlučuje valjanost (član. VIII.);
5. naukovne struke, kojima se djaci mogu posvetiti nisu označene (član. VIII.); ali svaki natjecatelj mora znuti i govoriti hrvatski jezik, te za to i pobadjeti koji srednji hrvatski zavod (član. VIII.).

Godišnji čisti prihod — koji preostaje odbivši potroške uprave — je K 3600, te od ove svote prema članku V. mogu dobiti:

- a) učenici pučkih i građ. škola K 600
- b) učenici na srednjim školama . . . 800
- c) bogoslovi u sjemeništu . . . 200
- d) sveučilištni djaci . . . 1000

Molbe podkriepjene: 1. krstnim listom, 2. svjedočbama od dva posljednja poljeća, 3. dokazom porieka od braće Ivana i Jakova Sučić, imaju se podnesti podpisanomu u roku od 6 tjedana t. j. uključivo do 5. studenoga t. g.

Zupni ured.

U Dobrinju, dne 24. septembra 1905.

Iv. Trinajstić.

Poziv

na izvanrednu glavnu skupštinu učiteljskog društva „Narodne Prosvjete“ koja će se održavati dne 2 studenoga o. g. u Pazinu u 9 sati prije podne uz slijedeći DNEVNI RED:

1. Nagovor podpredsjednika;
2. Promjena pravila;
3. Pogovor o prenosu učiteljišta iz Koprca;
4. Izbor novog odbora;
5. Možebitni prijedlozi.

Opaska. Jer se radi o promjeni pravila pozivlje se učiteljstvo, da prisustvuje u što većem broju.

Podpredsjednik:

Jos. Svjetličić v. r.

Br. 1007.

Oglas natjecaja.

Otvoren je natjecaj za mjesto tajnika-blagajnika kod obćine u Mošćenicama, s kojim je skopčana godišnja plaća od 1200 kruna, plativa u postecipatnih mjesečnih obrocih iz obćinske blagajne.

Molitelji imaju podastrieti svoje molbe podpisanomu najkasnije do 10. dojdućega mjeseca oktobra, priloživši krstni list, svjedočbu dobrog ponašanja, svjedočbu stečenih nauka i svjedočbu do sada obavljajućih javnih služba, te pozoavanje talijanskoga i hrvatskoga jezika.

Imenovani mora mahom nastupiti službu.

Obćinsko glavarstvo.
U Mošćenicama, 21. septembra 1905.

Naćelnik:
G. Persich.

Svoji k svojim!

Skladište pokućtva

goričko-zelkanske

stolarske zadruga

(prije Antua Cerniga)

TRST

Via di Piazza vecchia 1, polak crkve Sv. Petra

Tvornica sa strojevnim obratom.

Pokućtvo izradjuje se samo u peći izsušenim drvom.

Konkurencija izključena. — Za solidnost se jamči.

Prodaje se takodjer uz mjes. odplatu.

Zastupstva u Trstu, Splitu i Aleksandriji

Ilustrovani cienici se šalju na zahtjev.

Odlikovana

svijećarna na paru

Gorica - ulica Sv. Antona

Preporuča preć. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom obćinstvu svijeće iz prijesnoga pečelnoga voska kg. po K 4-90. Za prijesnost jamčim s K 2000. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Visokom kr. zem. vladom proglašena liekovitom vodom rudnicom

APATOVAČKA KISELICA

naravna alkalčko-muriatitna-litijaska kiselica vrlo bogata ugljičnom kiselinom

izvrstno i poput kristala čisto stolno piće.

Glasoviti liečnički auktoriteti prepisuju ovu kiselica s najboljim uspjehom kod svih bolesti probavnih organa i grkljana proti ulozima i reumi, kod želudčanog, plućnog, crklego svih drugih katara, proti hemoroidima (zlatnoj žilji), kod boli bubrega, mjehura, kamena, čišćena bolesti, zraatih i zatahlih jetara, žaravica i mnogih drugih bolesti. Praktično izvrstno i nenadkriljivo sredstvo kod spolnih i mnogih drugih ženskih bolesti.

Analizirane ju prof. dr. E. Ludwig, c. kr. dvorski savjetnik i kr. prof. dr. S. Bošnjaković.

Nagradjena na mnogim velikim strukovnim izložbama sa 15 zlatnih medalja.

„Upraviteljstvo vrela Apatovačke kiselice“
ZAGREB, Illica broj 17.

Dobiva se u svim ljekarnama, trgovinama mirođija, restauracijama i gostionama.

PEČATE iz GUME

izradjuje jedino

narodna tiskara

J. Krmpotić i dr. u Puli, ulica Giulia, br. 1.

Istarska Posujilnica u Puli

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadrudnih diecova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član istoga 4 1/2 % kamata čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uloženo iznoso do 100 K bez predhodnog odka. i. iznose do 400 K uz odkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz odkaz od 14 dana a tako i veće iznose ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz.

Zajmове (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnicu uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati pr. p. i 3—7 sati po podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarnaa i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefana br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad. Markov trg.

Zdravlje je najveće bogatstvo!

Kapljice sv. Marka.

Ove glasovite i nenadkriljive kapljice sv. Marka upotrebljavaju se za vanjsku i unutarnju porabu. Osobito odstranjuju trganje i kalanje po koštih, nogu i rukuh, te izliece svaka glavobolja. One neodoljivo spasonosno djeluju kod bolesti želudca, ublažuju katar, umiruju izbacivanje, odklanjaju naduhavanje, boli i grčeve, pospiješuju bolju pravu, čisto krv i ciera. Progone velike i male gliste, te sve bolesti od glisatih dohazeća. Djeluju izvrstno proti hrpanovosti i promuklosti. Lieće svo bolesti jetah i sluzne te kulkui i trganje u želudcu. Progone svaku groznicu i sve bolesti od groznice dohazeće. Najbolje je sredstvo proti maternici i mardronu, pa zato namjuga manjkati u nijednoj gradnji.

Gradska ljekarna, Zagreb. Stoga se neka točno naručje pod naslovom: Gradska ljekarna, Zagreb. Markov trg broj 29 pokraj crkve sv. Marka. — Novac neka se šalje napred ili pouzdećem. — Manje od jednog tućeta (12 boćica) se ne šalje. — Ciena je sljedeća i to franko na svaku poštu: 1 tućet (12 boć.) 4 K, 2 tućeta (24 boć.) 8 K, 3 tućeta (36 boć.) 11 K, 4 tućeta (48 boć.) 14-60 K, 5 tućeta (60 boć.) 17 K. — Posjedujućim tisudni pr.: anica, da ih nije moguće ovdje tiskati, zato navadjam samo imena tisuć. koja su sa osobitum uspjehom upotrebljavali Kapljice sv. Marka: a) podpunoma ozdravio: Iv. Barešinić, učitelj; Janko Kisić, kr. nadlugar; Stj. Borečić, župnik; Ilija Manić, općinar; Sofija Vukelić, silica; Jojo Seljančić, seljak itd. itd.

Utemeljena god. 1360. Gradska ljekarna, Zagreb. Markov trg broj 29, pokraj crkve sv. Marka.

Zdravlje je najveće bogatstvo!

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad. Markov trg.